

Terveyskeskukset loistavat Nuorten Lääkärien koulutuspaikkakyselyssä!

Lähes 600 nuorta lääkäriä antoi palautetta saamastaan koulutuksesta

Taustaa

Suomessa lääkäreiden perus- ja erikoistumiskoulutus on arvioinnin ja uudistuksen kohteina. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus vaikuttaa sekä suoraan että välillisesti koulutuksessa olevien lääkäreiden asemaan.

Systemaattista tietoa erikoistumiskoulutuksen laadusta eri koulutuspaikoissa ei kuitenkaan ole kerätty. Tämä tieto auttaisi nuorten lääkäreiden koulutuksen kehittämässä ja edunvalvonnassa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Ruotsissa nuorten lääkäreiden yhdistys Sylf on jo 20 vuoden ajan kysynyt valmistuneiden lääkäreiden kokemuksia kaikille pakollisesta allmän tjänst -palvelusta. Vastausten perusteella on muodostettu sijajärjestys koulutuspaikkojen suositeltavuudesta. Julkinen, kansallinen vertailu on selvästi lisännyt painetta koulutuksen kehittämiseen. Erikoislääkärikoulutuksen uudistuksen ja sote-järjestelmän muutosten keskellä myös Suomessa tarvitaan koostettua tietoa nuorten lääkäreiden koulutusoikeuden toteutumisesta.

Mitä kysyttiin ja keneltä?

Lähes 600 lääkäriä vastasi Viiden tähden koulutuspaikka -kyselyyn. Kysely toteutettiin sähköisesti 19.10.–30.11.2017

Kyselyssä kartoitettiin nuorten lääkäreiden kokemuksia koulutuspaikalla saadusta ohjauksesta, koulutuksesta, perehdytyksestä, työympäristöstä sekä päivystysolosuhteista. Lisäksi vastaajilta kysyttiin suosittelevatko he kyseistä koulutuspaikkaa ystävälle tai kollegalle asteikolla 1–10, jonka perusteella laskettiin net promoter score (NPS-luku) kullekin koulutuspaikalle. NPS-kysymyksen perusteella koulutuspaikoille myönnettiin 1–5 tähteä suositeltavuuden mukaan. Ensimmäisenä vuonna näistä julkaistaan erinomaiset, 4 tai 5 tähteä saavat paikat.

Terveyskeskukset nousivat selvityksen kärkeen. Lisäksi lukuisat pienet terveyskeskukset saivat vain positiivisia arvioita.

Selvityksen tuloksia käytetään jatkossa edunvalvontatyössä ja kunkin yliopiston yleislääketieteen oppiaine saa koosteen alueen menestyksestä.

Useat sairaalat nousivat erinomaisille sijoille. Selvitys on läpileikkaus ja keskiarvo sairaalan klinikoiden vastauksista. Listan sairaalat ovat onnistuneet erinomaisesti joidenkin, mutta eivät välttämättä kaikkien, erikoisalojen koulutuspaikkana. Kyselyn vastausprosentti jättää

vielä toivomisen varaa. Kysely toistetaan jatkossa vuosittain. Tarkoituksena on jatkossa selvittää myös erikoisalakohtaisia tietoja.

RANKING

Viiden tähden koulutuspaikat

Kaarinan terveyskeskus
Rovaniemen terveyskeskus
Siilinjärven terveyskeskus
Vaasan terveyskeskus
Vaasan keskussairaala
Päijät-Hämeen keskussairaala
Vantaan terveyskeskus

Neljän tähden koulutuspaikat

Satakunnan keskussairaala
Keski-Suomen keskussairaala
Pohjois-Karjalan keskussairaala
Etelä-Savon keskussairaala
Hyvinkään sairaala
Etelä-Pohjanmaan keskussairaala
Oulun yliopistollinen sairaala
Peijaksen sairaala
Helsingin terveyskeskus
Turun yliopistollinen keskussairaala
Kymenlaakson keskussairaala

Järjestyksessä NPS-luvun perusteella. Poissuljettu alle 5 vastausta saaneet toimipaikat vastaajien yksityisyyden suojelemiseksi.

******* Viiden tähden koulutuspaikat**

Kaarinan terveyskeskus loistaa sijajärjestyksen huipulla (NPS 83). Toiseksi nousivat Rovaniemen, Siilinjärven ja Vaasan terveyskeskukset. Lisäksi Vantaan terveyskeskus saa viisi tähteä.

Parhaan sijoituksen keskussairaaloista sai Vaasan keskussairaala, samoin Päijät-Hämeen keskussairaala saa viisi tähteä.

****** Neljän tähden koulutuspaikat**

Yliopistosairaaloista parhaan sijoituksen sai Oulun yliopistollinen sairaala. Samaten Turun yliopistollinen keskussairaala palkitaan neljän tähden koulutuspaikkana. HUS:n Peijaksen sairaala saa myös neljä tähteä, tosin vastausmäärä jäi pieneksi yksikön kokoon nähden. Terveyskeskuksista myös Helsingin terveyskeskus sai neljä tähteä. Keskussairaaloista Satakunnan, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan, Etelä-Savon, Etelä-Pohjanmaan ja Kymenlaakson keskussairaalat saavat 4 tähteä. Lisäksi Hyvinkään sairaala palkitaan neljällä tähdellä.

MIKÄ TEKEE KOULUTUSPAIKASTA HYVÄN TAI HUONON?

Perusteluissaan nuoret lääkärit arvostavat kollegiaalisuutta ja työhönsä saamaansa tukea, kohtuullista työtaakkaa sekä joustavuutta. Kiitosta keräsi konkreettinen mahdollisuus vaikuttaa työtahtiin, esimerkiksi mahdollisuus suunnitella ajanvarauskirjat itse tai tehdä lyhennettyä työaikaa perhesyistä. Mahdollisuutta tehdä tutkimusta arvostettiin. Kokemus siitä, että erikoistuvaa arvostettiin, oli tärkeä.

Negatiivisten arvioiden taustalla nousi esiin erityisesti työkuorma. Kuormittavuutta arvosteltiin myös potilasturvallisuuden näkökulmasta, etenkin ruuhkautuvissa päivystyksissä oli huolta potilasturvallisuuden vaarantumisesta resurssipulan vuoksi. Niukka perehdytys sekä seniorituen puute rasittivat ja pelottivat erikoistuvia. Myös vanhanaikainen, joustamaton ja hierarkkinen työympäristö sekä halventavalta tuntuva kohtelu nousivat esille. Kokemus siitä, että omaa työpanosta ei arvosteta, vaan erikoistuvat lääkärit ovat työvoimaa, päivystyksen heittopusseja ja paperitöidentekijöitä, oli varsin yleinen.

Koulutus ja ohjaus

Neljä viidesosaa vastanneista piti saamaansa toimipaikkakoulutusta laadukkaana ja käytännön tilanteissa ohjausta sai 90% vastanneista.

Perehdytys oli jäänyt toteutumatta viidesosalla. Vain puolet vastaajista sai tietää vastuuhjaajansa jo työsuhteen alussa. Puolet vastaajista koki, että ohjaajalla on päivittäin aikaa käytettävissä ohjaamiseen. Vain kolmanneksella ohjaukselle oli varattu säännöllinen aika. Vain noin puolet sai ohjaajaltaan säännöllisesti palautetta. Joka kymmenes ilmoitti, että työpaikalla on käytössä palautteenantojärjestelmä.

Seniorituen arvostus näkyi avointen kommenttien määrässä. Konsultaatituen merkitys korostui niin potilaan hyvän hoidon, oman ammatillisen kehityksen kuin työssä jaksamisen

osalta. Kaksi kolmasosaa kommenteista oli positiivisia. Kollegojen joustavuutta keuhuttiin. Säännöllisiä tapaamisia keuhuttiin poikkeuksetta, olivat ne sitten virallisia tai epävirallisia. Yhteiset aamumeetingit tai lounaat koettiin tärkeiksi. Toisaalta useassa paikassa konsultaatioiden kerrottiin hoituvan ruokatauolla.

Aikapula nousi jatkuvasti esiin. Moni vastaaja kantoi huolta ohjaavien erikoislääkärien jaksamisesta ja siitä, että he joutuivat keskeyttämään erikoislääkärin työn konsultaatioiden vuoksi. Selkeät ratkaisut tuntuivat hyödyttävän ainakin erikoistuvia, ja erikoislääkärit saavat keskittyä paremmin työhönsä, kun konsultaatiokäytäntö on selkeä.

Puolella vastaajista oli mentori, jonka kanssa voi keskustella lääkäriksi kasvamisesta. Nuorempien kollegojen, lääketieteen kandidaattien ja nuorempien erikoistuvien lääkärin, ohjaaminen kuului selvästi vastaajien työnkuvaan. Koulutusta ohjaamiseen oli vastaajista saanut kuitenkin vain muutama.

TYÖOLOJAT

Vastaajista kaksi kolmasosaa koki työnsä kuormituksen sellaiseksi, että oppiminen oli mahdollista. Viidennes koki, että työ on niin kuormittavaa, että oppiminen ei ole mahdollista. Joka kymmenes vastaajista ei osannut arvioida kuormitusta.

Työpaikkansa kehitystyöhön oli osallistunut puolet vastaajista.

Kaksi kolmasosaa vastaajista piti palkkatasoaan oikeana suhteessa työtehtäviin samaten kaksi kolmasosaa koki palkkansa vastaavan antamaansa työpanosta.

Ylitöistä maksettavat korvaukset nousivat huolestuttavasti esiin. Vain puolet vastaajista ilmoitti, että ylitöistä maksetaan aina korvaus.

85% oli mahdollista osallistua erikoistumiskoulutuksen johtamiskoulutukseen työajalla. 7% ilmoitti osallistumisen olevan mahdollista palkattomalla vapaalla ja 7% ettei osallistuminen ole mahdollista.

Noin puolella vastaajista oli ollut tarve tutkimusvapaan pitämiseen. Viidesosalla toivotun tutkimusvapaan pito ei ollut onnistunut.

Puolet vastaajista ilmoitti joskus kokeneensa päivystyksen niin kuormittavaksi, että potilasturvallisuus vaarantui (vaikkei varsinaista potilasvahinkoa olisikaan tapahtunut). Viidesosa vastaajista koki päivystyksen erittäin kuormittavaksi ja puolet vastaajista jokseenkin kuormittavaksi. Takapäivystäjältä riittävän avun oli saanut kolme neljäsosaa

vastaajista. Kuitenkin joka kymmenes vastaaja oli ollut tilanteessa, jossa takapäivystäjä ei tullut pyydettyä paikalle.

KETKÄ VASTASIVAT KYSELYYN?

70% vastaajista työskenteli sairaalassa ja 25% terveyskeskuksessa. Noin prosentti vastaajista toimi yksityisessä terveyskeskuksessa, työterveyshuollossa tai yliopistolla kussakin.

Vastaukset painottuivat yliopistokaupunkeihin. Vastaajista viidennes oli Helsingistä, Kuopiosta 10%, Tampereelta 10% ja Turusta sekä Oulusta 5%. Lisäksi Lahdesta, Espoosta, Jyväskylästä, Hyvinkäältä ja Seinäjoelta saatiin runsaasti vastauksia.

Vastanneista neljä viidesosa oli erikoistumisensa aloittaneita lääkäreitä, pieni osa oli ilmoittautunut erikoistumiskoulutukseen muttei ollut vielä aloittanut erikoistumista. 15% vastaajista suoritti YEK-vaiheen palvelua. 2 % ei ollut ilmoittautunut jatkokoulutukseen.

Erikoisalansa valinneista vastaajista 20% erikoistui yleislääketieteeseen, 10% naistentauteihin, 10% sisätauteihin ja n 5% lastentauteihin, anesthesiologiaan ja tehohoitoon, gastrokirurgiaan, neurologiaan, akuuttilääketieteen ja radiologiaan kuhunkin. Neljä viidesosaa vastaajista työskenteli tällä hetkellä samalla erikoisalalla, johon erikoistuu. Mikäli vastaaja työskenteli toisella erikoisalalla, yleislääketiede oli selvästi yleisin.

Lisensiaatiksi vastaajista 25% oli valmistunut Helsingistä ja 25% Itä-Suomesta, Turun yliopistosta valmistuneita oli 20% vastaajista, Tampereelta 15 % ja Oulusta valmistuneita 10%. Muualta kuin Suomesta lääkäriksi oli valmistunut 5 %.

Kaksi kolmasosaa vastaajista oli naisia.

LISÄTIETOJA

Sara Launio, puheenjohtaja
sara.launio@nly.fi

040 865 9196

Kuvat:

Marika Poutiainen

marika.poutiainen@nly.fi

050 321 9696

www.nly.fi/tulokset